

Styre- og virksomhetsberetning 2019

SAMFUNNSOPPDRAG

Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien definerer sitt hovedoppdrag på vegne av samfunnet rundt seg slik: Stiftelsen skal gjennom Bergen Filharmoniske Orkester fremføre kunstmusikk av høy kvalitet i Bergen, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, og skal som nasjonal formidlingsinstitusjon gjøre denne musikken tilgjengelig for et bredest mulig publikum.

Som nasjonal musikk institusjon skal stiftelsen fremme og utvikle interessen for symfonisk musikk i landet vårt og bidra til fornyelse og utvikling av kunstformen.

Som Bergen og Vestlandets eget nasjonale symfoniorkester skal Bergen Filharmoniske Orkester være toneangivende kulturaktør og orkester for alle her vest. Stiftelsen produserer i hovedsak symfoniske konserter, men også opera og andre konserttyper i ulike formater, hvorav flere i samarbeid med andre institusjoner. Selskapet har et omfattende formidlingsprogram, særlig overfor barn og unge. Orkesterets hovedarena er Grieghallen i Bergen, men et antall konserter er lagt til andre spillesteder i og utenfor Bergen, hovedsakelig på Vestlandet. Orkesteret har en omfattende turnevirksomhet utenlands. Orkesteret gjør flere CD-produksjoner årlig, og mange av konsertene blir overført av NRK. Gjennom en egen digital strømmetjeneste bergenphilive.no blir en rekke av orkesterets konserter formidlet i lyd og bilde til et nasjonalt og et internasjonalt publikum.

Selskapet driver også Bergen Filharmoniske Kor og Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester og er medeier i Edvard Grieg Kor as.

VIRKSOMHETEN

Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien kan vise til en suksessrik og rekordartet virksomhet også i 2019.

Høydepunkter

En formidabel norsk kulturmanifestasjon og svært vellykket storsatsning var fremføringen av Benjamin Britten's opera *Peter Grimes* som scenisk konsert i Bergen, Oslo og London samt CD-innspilling for Chandos. Neppe har et større ensemble fra Norge feiret en større triumf i en musikkmetropol enn hva Bergen Filharmoniske Orkester med fire kor, herunder Edvard Grieg Kor, 12 solister og med sjefdirigent Edward Gardner i spissen gjorde den 30. november i en fullsatt Royal Festival Hall i London. 270 musikere og sangere satte de 2300 i konsertsalen i London i kok med sin fremførelse av operaen Peter Grimes.

Benjamin Britten's musikalske storverk om outsideren Peter Grimes i en liten fiskerlandsby har vist seg å treffe en ganske så spesiell og engasjerende nerve blant musikerne i Bergen Filharmoniske Orkester og blant våre mange korsangere. Med Britten-kjenneren Edward Gardner på dirigentplass og en av vår tids fremste tolkere av tittelrollen, Stuart Skelton, i front på scenen, ønsket vi å fortelle en historie med emosjonell kraft og erfaringsrelevans, både på individ- og samfunnsplanet.

Fremførelsen og mottakelsen var bemerkelsesverdig; en begivenhet for historiebøkene når nye kapitler om norsk musikk liv skal skrives, vil vi mene. Hva pressen skrev: The Guardian, fem av fem stjerner, "*electrifying performance... a formidable achievement ... at once fierceley intelligent and visceral in its power*"; The Times, fem av fem stjerner, "*stupendous orchestral playing*", "*ferocious singing*"; The Arts Desk, "*The total triumph of the evening, then, rested with Gardner and his magnificent players. We need them back in concert at The Festival Hall, and soon*"; The article, "*A moment of pure perfection*"; Evening Herald, "*This poleaxing performance by a stellar cast backed by the Bergen Philharmonic Orchestra under Edward Gardner cut into the bone like an icy North Sea Wind*", osv.

MUSIKKSELKAPET HARMONIEN

Da britiske media skulle oppsummere musikkåret 2019, kåret storavisen The Guardian vår Peter Grimes blant de ti viktigste klassisk musikkbegivenhetene i Storbritannia i året som gikk, bare forbigått av Wienerphilharmonikerne under The Proms. The Evening Standard kåret Grimes blant de 5 ypperste fremførelsene i 2019. At denne internasjonalt oppsiktsvekkende begivenheten gikk under radaren til de fleste norske media, er det grunn til å reflektere over.

Vi er glade for at Bergens ordfører, Marte Mjøs Persen, var tilstede ved begivenheten. Produksjonen var et samarbeid med Bergen Nasjonale Opera.

I det hele var 2019 nok et intensivt turnéår. Bergen Filharmoniske Orkester gjennomførte 3 utenlandsturneer til 7 byer i Østerrike, Frankrike, Nederland, Tyskland og England. Vårt residensopphold i Salzburg med 3 konserter i Festspielhaus var et annet høydepunkt på turnesiden.

Den innovative konsertserien *Neste steg*, i samarbeid med Universitetet i Bergen har fått bred og positiv oppmerksomhet. I denne konsertserien kobler vi vitenskap og filharmoniske verk. Vi ser på verdensrommet, havene våre, klimaet som påvirker oss, og vi ser på menneskets opprinnelse og hvor vi er på vei. En serie på fire konserter, to i 2019 og to i 2020, med Bergen Filharmoniske Orkester, danner kjernen i programmet, der publikum inviteres med på en eventyrlig reise inn i stor musikk og ledende forskning med den forhåpning at kunst og vitenskap sammen kan gi viktige bidrag til engasjement, innsikt og opplevelse. Ikke minst håper vi å styrke vår relevans ute i samfunnet.

Vår satsning på Johannes Brahms orkesterverker utmyntet seg i en ny Brahms-festival i oktober med tre konserter, livestream og påfølgende innspilling for Chandos av to av symfoniene. Festivalkonsept-satsningen fortsetter i 2020 med fokus på Beethoven.

De årlige to sommerkonsertene, denne gang i Nygårdsparken, er vår viktigste årlige satsning for å nå et bredere publikum i Bergen. Et litt for typisk bergensvær får også denne gang ta skylden for at vi ikke trakk mer enn om lag 8.000 publikummere samlet.

To meget vellykkede operaproduksjoner ble gjennomført i samarbeid med Bergen Nasjonale Opera; Massenets Werther og Sondheims Sweeney Todd.

Publikumstilbud

Stiftelsen ga 118 konserter og forestillinger, alene eller i samarbeid med andre. 35 av disse var konserter i kammerformat og 15 var opera- og ballettforestillinger eller sceniske konserter. Konserttilbudet på vår faste arena, Grieghallen, bestod bl.a. av symfoniske produksjoner, lunsjkonserter, studentkonserter, familiekonserter og opera- og danseforestillinger. 3 av konsertene fant sted på Vestlandet utenom Bergen samt 1 i Oslo. Bergen Filharmoniske Orkester gjennomførte 3 utenlandsturneer til 7 byer i Europa. Stiftelsen videreførte foajekonseptet «Tett på», med introduksjonsforedrag og minikonserter i foajeen, foruten over 100 skoleklassebeøk. Ekstra sponsormidler fra Trond Mohn gjorde det mulig å videreføre sommerkonsert-konseptet, to konserter, gratis for publikum. Samlet rapporteres et totalt arrangementstall på 267.

Publikumsoppslutning

Stiftelsens konserter og forestillinger ble besøkt av i alt 112.941 personer. Orkester- og ensemblekonsertene samlet 84.268 publikummere, opera- og ballettforestillinger samt sceniske konserter samlet 16.395 og kammerkonsertene samlet 12.278 publikummere. Virksomheten i Bergen trakk til sammen 114.187 publikummere. Bergen Filharmoniske Orkester samlet 12.863 publikummere på Vestlandet, i Oslo, London, Paris, Salzburg, Köln, Utrecht, Nürnberg og Heidelberg.

MUSIKKSELKAPET HARMONIEN

Våre konserter, forestillinger og formidlingsarrangementer rettet særskilt mot barn og unge ble besøkt av 24.684, i tråd med selskapets strategiske mål om 25.000.

Det rapporteres samlet et totalt publikumsbesøk for året på 127.050. Dette høye publikumstallet er langt over selskapets forhøyete strategiske mål om minst 110.000 publikummere årlig. Det er også gledelig at gjennomsnittlig antall publikummere på våre konserter og forestillinger i Grieghallen økte til 1244 i 2019, dvs en beleggprosent på om lag 80%. Av disse hadde 21 konserter/forestillinger over 90% belegg, i samsvar med selskapets strategiske mål om minst 20 slike.

BergenPhiLive, TV & radio, sosiale media og nettsted

Stiftelsen lanserte i 2015 sitt digitale konserthus - omdøpt BergenPhiLive i 2017. Takket være ekstra sponsormidler fra Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen ble utstyrsanskaffelser og drift gjort mulig. Dette er en viktig strategisk satsning for å nå bredere ut. 10 konsert- og operaproduksjoner ble direktestrømmet i 2019 hvorav en stor andel deretter ble lagt ut i vårt digitale arkiv, tilgjengelig for alle. Over 134.000 har besøkt den nye digitale strømmetjenesten i løpet av 2019, mer enn en seksdobling fra første driftsår. 50-60% av besøkene er internasjonale. Våren 2019 lanserte vi vår nye bergenphilive-app, og vi gjorde vår første livestream-test til kino – Sogndal kino – i 2019.

For NRK produserte vi selv to konsertopptak i 2019. I tillegg overførte NRK-TV utdrag fra festspillproduksjonen «Venter» foruten gjorde en rekke radio-overføringer i P2.

Trafikken på vårt eget nettsted var i 2019 874.500. Orkesteret har en aktiv og synlig tilstedeværelse på sosiale media med særlig fokus på Facebook og Instagram, men også på Twitter og YouTube, med til sammen 22.360 følgere.

CD-utgivelser og strømminger

Orkestret er også meget tydelig til stede på den internasjonale musikkscenen gjennom sitt intensive CD-innspillingsprogram. 4 CD'er ble utgitt i 2018 på våre internasjonale plateselskap BIS og Chandos. Flere av innspillingene har mottatt fremstående nominasjoner i internasjonale bransjetidsskrift og platemagasiner. Orkestrets omfattende CD-utgivelser blir solgt som fysiske produkt og lastet ned fra nett. Våre innspillinger spilles jevnlig av på NRK Klassisk, BBC3, Classic FM og andre utenlandske radiokanaler. Stiftelsens svært omfattende katalog av utgivelser når dermed et stort, internasjonalt publikum. Den store utbredelsen av musikk innspilt av orkesteret kommer tydeligst til uttrykk gjennom Spotify's brukerregistreringer: Hele 12,4 millioner strømminger av musikk med Bergen Filharmoniske Orkester ble registrert i 2019.

Presse og internasjonale medier

Internasjonal presse og media har gitt god dekning av våre turneer og innspillinger. Dette toppet seg i forbindelse med Peter Grimes-fremførelsen i London, med hele 15 strålende kritikker. Til sammen har vi registrert 30 konsertkritikker og 37 cd-omtaler.

Lokal og nasjonal presse har i mindre grad vært opptatt av virksomheten, dog med noen hederlige unntak, samtidig som vi med bekymring registrerer den generelle tendens til sviktende mediainteresse for kultursektoren.

Kunstneriske samproduksjoner

Selskapet er hovedsamarbeidspartner for Bergen Nasjonale Opera. Orkestret deltok i 2019 i to av BNOs operaproduksjoner. Stiftelsen er naturligvis fortsatt en hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen, og Bergen Filharmoniske Orkester medvirket både i åpningsseremonien på Edvard Griegs plass, i åpnings- og avslutningsproduksjonen samt i en produksjon midtveis i festspillene. Vi samarbeidet med Bergen kirkeauttonnale om en konsert i domkirken.

MUSIKKSELKAPET HARMONIEN

Stiftelsen har et godt samarbeid med samtidsmusikkensemblet BIT20, Edvard Grieg Kor og Bergen Kulturskole. Edvard Grieg Kor medvirket i de fleste av BFOs vokalsymfoniske produksjoner.

Internasjonalt samarbeider vi med andre orkestre om sambestillinger av nye orkesterverk.

Repertoar

Vi har som mål at vårt programtilbud skal være allment anerkjent som kvalitetsorientert og attraktivt, relevant og mangfoldig. Orkestret har videreført hovedsatsningen på det store symfoniske repertoar, men også med vekt på opera, sceniske konserter og store vokale konsertproduksjoner. Repertoaret har for øvrig vært bredt sammensatt, herunder også spill- og filmmusikk. Orkesteret oppførte totalt 216 komposisjoner av ulike opphavsmenn. 31 av verkene var samtidsverker av norske og utenlandske komponister. 8 av verkene var av kvinnelige komponister. Stiftelsen har stått for 3 urfremføringer og 2 norgespremierer i løpet av 2019.

Orkesterets sjefdirigent, Edward Gardner, har arbeidet nitid med en videre utvikling av orkesterets unike klang og vitale spillestil og har bidratt sterkt til en større stilistisk fleksibilitet. Men et uønsket antall vakanser i orkesteret og et stort vikarbehov, skaper ustabilitet og hemmer orkesterets utvikling.

BFUng og talentutvikling

Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester ble etablert i 2015, og har manifestert seg om en viktig talentutviklingssatsning for unge innen klassisk musikk av stor betydning for musikklivet på Vestlandet. BFUng - satsningen inkluderer et fast samarbeid med Griegakademiet/UiB og Institutt for musikk/UiS samt Barratt Dues talentprogram i Bergen. Ungdomssymfoni-orkesteret ga 3 egne konserter i selskapets abonnementssesong, 5 fremførelser av ballettforestillingen Nøtteknekkeren og 11 oppdrag og kammerkonserter. Driften forutsetter særskilt finansiering, og BFUng er støttet av Kavlifondet, GC Rieber fondene og Trond Mohn foruten Talent Norge.

De Unges Konsert har vært orkesterets viktige lanseringsarena for unge talenter gjennom mer enn 75 år og gjøres mulig gjennom særskilt støtte fra Kavlifondet.

Selskapet har inngått samarbeidsavtale om orkesterpraksis for musikkstudenter ved Norges Musikkhøgskole.

Dirigentassistentprogrammet «Karsten Andersen» ble videreført med Nils Eirik Måseidvåg som assistentdirigent.

Formidlingsprogrammet «Bli inspirert!»

Formidlingsprogrammet "Bli inspirert!" fortsatte i samarbeid med Den kulturelle skolesekken. Alle sjetteklassinger i Bergen kommune inviteres til å være med på en generalprøve med orkestret og møte med orkesterpedagogen som introduserer til orkestret. Hver klasse får dessuten besøk av orkesterpedagogen i en skoletime for å forberede elevene på musikken, komponisten og orkestret. Dette formidlingsprogrammet er samtidig selskapets fremste kanal for kontakt med de etniske minoriteter i Bergens-området. Det er samtidig viktig at det offentlige gir ressursmessig rom for de estetiske fag både i grunnskoleløpets læreplaner og i den nyetablerte Kulturtankens virksomhet. Selskapets samarbeid med studentmiljøet i Bergen er omfattende og voksende, og omfattet særskilte orkesterkonserter i Grieghallen og kammerkonserter.

Familiekonsertene representerer også en viktig kanal inn mot barn og unge, og den årlige produksjonen «Musikalske julekort» involverer dessuten spillende og syngende barn fra Bergen Kulturskole.

«Musikk for minnet» er vårt formidlingsprosjekt rettet mot demente, med fokus på musikk og helse og gjennomføres i samarbeid med Bergen Røde Kors Sykehjem og Kavlifondet.

MUSIKKSELSKAPET HARMONIEN

Strategiske samarbeidspartnere og støttespillere

Selskapet er privilegert med flere generøse støttespillere. Samarbeidet med Meteva v/Trond Mohn står i en særstilling. Trond Mohns store generøsitet over lang tid gir oss et formidabelt handlingsrom. Våre viktige samarbeidsavtaler med Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen, Kavlifondet og Grieg Foundation ble videreført i 2019. Alle disse støtter selskapet med betydelige beløp og bidrar til at Bergen Filharmoniske Orkester videreutvikles som et ledende og moderne symfoniorkester. Vi er dypt takknemlige for disse institusjoner og personers formidable støtte og engasjement.

Nye æresmedlemmer

I sammenheng med ovenstående utnevnte styret i 2019 følgende nye æresmedlemmer i Musikkelskapet Harmonien: Per Grieg sr, Christian Rieber, Aud Jebsen, Bjarne Rieber, Svein Steen Thomassen og Trond Mohn.

Alle disse er verdige representanter for Bergens sterke mesentradisjon og som viser et sterkt engasjement for Harmonien. Disse har bidratt til å løfte Bergen Filharmoniske Orkester til nye kunstneriske høyder og styrket Musikkelskapet Harmonien som Bergens musikalske flaggskip. Engasjementet har muliggjort alt det som statens faste tilskudd ikke gir rom for, men som er nødvendig for orkesterets videreutvikling og for at musikkelskapet skal nå bredere ut.

ØKONOMI

Årsresultatet for 2019 viser et bokført overskudd på kr 2,4 mio.

Selskapet hadde totale driftsinntekter inkl offentlige tilskudd på i alt 175,8 mio. Av dette utgjorde egne inntekter kr. 33,1 mio, hvilket er omlag 3,6 mio høyere enn i 2018. Billett- og abonnementsinntekter er høyt på 11,2 mio, samtidig som vi presiserer at det reelle tallet er høyere, idet en rekke av våre konserter gjøres i samarbeid med andre institusjoner i Bergen mot hel eller delvis kostnadsdekning, men da uten føring av arrangementets billettinntekter på vår hånd. Sponsorinntekter og gaver fra private er svært høyt. I tillegg har vi i løpet av året mottatt gaveinntekter som er øremerket fremtidige prosjekt. Statens gaveforsterkningsordning bidrar dessuten meget positivt. Vi er meget tilfreds med utviklingen på egeninntektssiden.

Vi er tilfreds med å ha oppnådd avtale om overgang til tjenstepensjon etter Lov om innskuddspensjon. Over tid vil dette gi større grad av forutsigbarhet og lavere kostnader. For 2019 er det kostnadsført 4,5 mio. Dette er betydelig lavere enn før omleggingen. De samlede lønnskostnadene for faste ansatte er fortsatt lavere enn de burde være ifht normtallet for orkesterstørrelsen. Dette er en konsekvens av en uønsket utvikling, der vi har måttet holde flere stillinger i orkester vakante pga den negative utviklingen i rammetilskuddet, ikke minst knyttet til ABE-reformen, som slett ikke holder tritt med den normale lønnskostnadsutviklingen pr årsverk.

Engangsvirkningene som følge av overgang til ny pensjonsplan ga en betydelig negativ effekt på selskapets egenkapital ved utgangen av 2016. Ved utgangen av 2017 ble effekten redusert med 7,5 mio til minus 20,5 mio, som følge av nye aktuarberegninger knyttet til overgangseffektene. Ved utgangen av 2018 er den negative egenkapitalen ytterligere redusert med 16,1 mio til minus 4,2, mio som følge av tilbakeføring av driftspensjonsordning for eldre ansatte til KLP etter regelendringer i den gamle ytelsesordningen. Ved utgangen av 2019 kan vi omsider notere en betydelig positiv egenkapital, 9 mio, grunnet lov- og planendring.

Vi viser også til vurdering av positiv kontantstrøm og tilfredsstillende likviditet.

Årets investeringer på kr 2,3 mio har gått til instrumenter, oppgradering av kantine, HMS tiltak samt orkester- og datautstyr.

MUSIKKSELSKAPET HARMONIEN

Stiftelsen har ikke anledning til å oppta lån uten Kulturdepartementets godkjenning og har av den grunn ikke langsiktig lån. Det er tilnærmet paritet mellom kortsiktig gjeld og omløpsmidler.

Netto kontantstrøm fra årets drift er på kr 1,9 mio, med en samlet likviditetsbeholdning ved årsslutt på 49,7 mio. I tillegg kommer premiefondsreserver på 30,6 mio. Stiftelsens likviditet er dermed fortsatt meget tilfredsstillende, delvis pga forskuddsbetalte sponsor-/gavemidler.

Likviditetsutviklingen er likevel på lengre sikt noe bekymringsfull, idet pensjonspremien i den lukkede ytelsesordningen etter aktuaresnes beregning vil overstige regnskapsmessig pensjonskostnad med flere millioner kroner pr år i årene fremover. For de nærmeste årene løses dette ved belastning av premiefondsreserven i KLP, som utgjør ved årsslutt utgjorde 30,6 mio.

Etter styrets oppfatning har Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien i 2019 oppfylt de resultatkrav som Kulturdepartementet har satt for driften.

Disponering av årsresultatet

Styret har besluttet at årsoverskuddet på kr 2,4 mio føres mot balansen til forbedring av egenkapitalen, som ved utgangen av 2019 er positiv på 9,0 mio.

Finansiell risiko

Stiftelsen er ikke vesentlig eksponert for endringer i rentenivå eller valuta.

Fortsatt drift

Stiftelsen arbeidet i lang tid for å få endret tjenestepensjonsordningen med sikte på et bærekraftig kostnadsnivå og kontroll med kostnadsutviklingen gjennom overgang til en pensjonsordning som ikke innebærer balanseføring av fremtidige kostnader. Styret er tilfreds med at dette målet ble nådd i 2016 ved en gjensidig forståelse og avtale mellom arbeidslivspartene. Vi er også svært tilfreds med at vi ved avleggelsen av årsoppgjøret for 2019 omsider kan vise til en betydelig positiv egenkapital, grunnet disposisjoner knyttet til oppdaterte beregninger av pensjonsforpliktelsene.

Likviditetssituasjonen er svært positiv.

Styret legger til grunn at driften kan fortsette.

ORGANISASJON

Styre, ledelse og personale

Styrets sammensetning har vært uendret gjennom beretningsåret. Ved inngangen til 2020 foretok Staten v/Kulturdepartementet en reoppnevning for nye fire år for Egil Herman Sjurson og Rebecka Ahvaniemi, mens Beryl Lunder og Knut Helland fratrådte og ble erstattet av Elin Sarai og Per Magnus Finnanger Sandsmark. De ansatte foretok nytt valg av en av sine styrerepresentanter, der Sigrid Holmstrand erstatter Jon Behncke. Styret takker de avgåtte styrerepresentanter for stor innsats og godt samarbeid.

Ved utløpet av 2019 talte orkesteret kun 95 faste årsverk, ved at 6 stillinger er holdt vakante pga den økonomiske situasjonen. Det var 21 årsverk i stab og ledelse.

Stiftelsen Musikkelskapet Harmonien har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling mellom kvinner og menn. Stiftelsens policy er at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. Stiftelsen har tradisjonelt rekruttert fra miljøer hvor antall kvinner og menn er jevnt representert.

Av stiftelsens 118 fast ansatte er 57 kvinner. Av styrets åtte medlemmer er fire kvinner. I stiftelsens ledergruppe på syv er tre kvinner. I orkesteret følges regulativlønn som er lik for kvinner og menn. Gjennomsnittlig årslønn for kvinner er kr 640.000 mens den for menn er kr 658.000.

Personalmessig er Stiftelsen meget bredt sammensatt med hensyn til etnisitet og opprinnelsesland. Over 20 ulike nasjonaliteter er representert blant musikerne. Rekrutteringsprosessen er åpen og internasjonal, og slik den praktiseres i dag tilsier den kun vektlegging av kvalitet i prøvespill bak skjermvegg. Det er i denne sammenheng ikke aktuell politikk å vektlegge etnisk opprinnelse. Det ble i 2019 avtalt implementering av en ny arbeidstidsordning for musikerne, basert på tjenesteavregning.

De administrative ledelses- og støtteressurser er meget gode og stabile. Det er periodevis et stort arbeidspress som skaper utfordringer med høy overtidsbelastning for deler av staben. Det arbeides med tiltak knyttet til planlegging og styrking av de administrative ressursene. Statens ABE-reform bidrar imidlertid ikke konstruktivt til dette.

Edward Gardners kontraktsfestete engasjement som sjefdirigent frem til sommeren 2021 er blitt fornyet frem til sommeren 2023.

Arbeidsmiljø - HMS

Sykefraværet i stiftelsen var på totalt 3,4 % i 2019 (mot 5,8 % i snitt de foregående tre år). Det har ikke forekommet eller er blitt rapportert alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året. Det har vært arbeidet jevnlig med sikte på et godt og forsvarlig arbeidsmiljø, og det iverksettes løpende tiltak for forbedringer. Bl.a. er kantinen blitt delvis fornyet i løpet av året, dels med bidrag fra Harmoniens Venner.

Stiftelsens arbeidsmiljøutvalg er et organ som skal virke for gjennomføringen av arbeidsmiljølovgivningen i virksomheten. Utvalget har medlemmer fra virksomhetsledelsen så vel som fra de ansatte, med like mange representanter fra hver gruppe. I tillegg har institusjonsledelsen jevnlig kontakt- og drøftingsmøter med de ansattes tillitsvalgte. Samarbeidet har vært konstruktivt og bidratt positivt til driften.

Samlet sett har man funnet frem til tilfredsstillende løsninger på aktuelle problemstillinger gjennom dialog mellom de involverte parter. En HMS handlingsplan følges opp og revideres årlig.

I et samarbeid mellom ansatte og ledelsen er det i 2019 tatt initiativ til en gjennomgang av virksomhetens ulike sider med tanke på virkning for klima, ytre miljø og bærekraftig utvikling. En handlingsplan for å imøtekomme Miljøfyrtårn-krav og en ambisjon som «det grønne orkesteret» er utarbeidet og vil bli implementert i 2020.

UTSIKTENE FREMOVER

Bergen Filharmoniske Orkester er i dag et symfoniorkester i europeisk toppklasse. De nevnte ekstra tilførsler fra privatpersoner og stiftelser har åpnet for noen nye viktige initiativ og prosjekt. Imidlertid overskygges dette i noen grad av ubalansen mellom statens rammefinansiering og driftsorganisasjonens økte grunnkostnader. Styret mener at statens rammetilskudd nå må økes vesentlig.

Den grunnleggende driftssituasjonen er krevende. Statens rammebidrag dekker nå i hovedsak bare utgiftene til opprettholdelse av den faste organisasjonen. Stiftelsen kan vise til rekordartet tilførsel av private midler, noe som er unikt i norsk orkesterverden. Billetinntektene har også økt vesentlig. Det er et tankekors at selv i en meget gunstig egeninntektssituasjon må driften styres mot et uønsket vakansemål ifht orkesterstørrelsen. Dette er dårlig samfunnsøkonomi. Vi mener staten bedre må ivareta sitt ansvar for et rammetilskudd som sikrer full orkesterstørrelse og en formålseffektiv

utnyttelse av den nasjonale orkesterinstitusjonens potensial.

Vår strategi for orkestret og musikkelskapet strekker ambisjonene helt frem mot 2025, med definerte strategiske hovedmål og initiativer for perioden 2016-2020.

De fem strategiske hovedmålene er:

1. Spisset kunstnerisk nivå og tydelig internasjonal tilstedeværelse
Vi ønsker at BFO skal kjennetegnes av en gjenkjennbar og unik klang, en lyttende og vital kammermusikalisk spillestil, og stor stilistisk fleksibilitet. Vår langsiktige ambisjon er at BFO skal være anerkjent som et av Europas fremste symfoniorkestre
2. Innholdsmessig kvalitet og attraktivitet som sikrer begeistring og høy publikumsopplutning
Vi ønsker at vårt programtilbud skal være allment anerkjent som kvalitetsorientert og attraktivt, relevant og mangfoldig
3. Aktiv dialog med publikum og samfunnet rundt oss
Vi ønsker å møte alle som vil oppleve klassisk musikk i Bergen og på Vestlandet. Vi vil jevnlig nå ulike publikumsgrupper med tilpassede prosjekter og programmer og ha et innarbeidet og attraktivt tilbud til brede publikumsgrupper
4. Høye egeninntekter som sikrer balanse og forutsigbarhet
Vi ønsker å være attraktiv for næringslivets sponsorer i regionen og velansett samarbeidspartner for mesener og allmennyttige stiftelser
5. Kultur for samarbeid og utvikling
Vi ønsker at vår internkultur skal kjennetegnes av åpenhet, samhandling og fleksibilitet som sikrer kvalitet og produktivitet

Våre åtte strategiske hovedgrep i perioden vil være:

1. Systematisk orkesterpleie og prestasjonsfokus
Dette omfatter tiltak og virkemidler som alle har som formål å spisse orkestrets kvalitet og fremme vår internasjonale ambisjon
2. Individuelt differensiert musikertjeneste
Dette skal muliggjøre en diversifisert og fleksibel orkestervirksomhet tilpasset fremtidens behov og morgendagens orkestermusikere
3. Synlig samfunnsengasjement og livsløpsprogram
Dette er tiltak som på en særskilt måte åpner opp mot omverdenen
4. Program som gir positivt dekningsbidrag og/eller som når nye publikumsgrupper
5. Innsiktsbasert og målgruppeorientert markedsføring og kommunikasjon
Dette er publikumsundersøkelser kombinert med økt generisk kommunikasjon og markedsføring
6. Mediehuset Harmonien
Dette er tiltak for å videreutvikle digital distribusjon, kommunikasjon og formidling, for å styrke kontaktflatene og formidlingen ut mot samfunnet og ulike publikumsgrupper.
7. Aktivt samarbeid med mesener, stiftelser og sponsorer
Dette er tiltak for å beholde og fornye eksisterende samt jobbe mot nye.
8. Internalisering av våre verdier – dyktighet, samarbeid og lidenskap - og videreutvikling av organisasjonen.
Dette er ulike tiltak som skal bidra til at vi tar våre verdier inn over oss, utvikle kultur og system for tilbakemeldinger, forbedre internkommunikasjonen og utvikle møteplasser

Strategiplanen inkluderer også vår nyeste satsning, nemlig Bergen Filharmoniske Ungdomsorkester. Målsettingen er at BFUng skal være den selvsagte samspillarena for ambisiøse musikk talenter og –

studenter på Vestlandet. Den langsiktige ambisjonen er at kandidater fra BFUng vinner prøvespill til stillinger i BFO.

Vår satsning på digital formidling og strømming vil også bli videreført og videreutviklet, ikke minst i samarbeid med internasjonale partnere på distribusjonssiden.

Året 2020 vil representere en avsluttende fase i vår nåværende strategiperiode og vil fortatt preges av samarbeidet med vår nye sjefdirigent Edward Gardner; et dirigentpartnerskap med fortsatt stort potensiale for orkesteret.

Den opera-symfoniske institusjonsklyngen i Bergen

Den opera-symfoniske klyngen i Bergen, bestående av Musikkselskapet Harmonien, Bergen Nasjonale Opera og Edvard Grieg Kor, er i dag med på å sette agendaen for kvalitet, nyskaping, formidling og talentutvikling innenfor sine kunstfelt nasjonalt.

Denne klyngen utgjør det største og viktigste kontrapunkt til hovedstadens opera- og symfoniske virksomhet, noe som i seg selv er av stor betydning for en dynamisk kunstutvikling på dette feltet i landet vårt. Disse institusjoner trenger et felles løft.

Bergen må nå forventes å kunne ta et nytt steg fremover de nærmeste år som kulturby, ikke minst som dynamisk motstykke til hovedstaden. Økt opera-, musikkteater- og konsertproduksjon, økt vekt på formidling og talentutvikling mv tilsier at antall musikere i Bergen Filharmoniske Orkester økes, antall sangere i Edvard Grieg Kor økes, foruten at Bergen Nasjonale Operas produksjonsrammer må styrkes. Bergen har engasjerte private støttespillere som gjerne bidrar betydelig, men en styrking av institusjonsrammene er først og fremst en offentlig oppgave.

Nytt hus på Edvard Griegs plass

Ikke minst i et slikt perspektiv trenger Bergen å få styrket de romlige rammene for de nevnte institusjonene. Byen og regionen trenger en utvidet fysisk infrastruktur som legger til rette for høykvalitets kunstutøvelse, formidling, publikums- og talentutvikling; vi trenger å skape åpne og inviterende møteplasser mellom kunsten og publikum. På dette feltet har Bergen stått på stedet hvil i alt for lang tid. Bergen trenger et nytt musikkteater- og konserthus i samspill med Grieghallen som styrker Bergen og Vestlandets kunstneriske kraftsentrum og som kan løfte regionens kulturliv for kommende generasjoner.

Sammen med Bergen Nasjonale Opera og Grieghallen as lanserte vi i 2018 et forslag om å bygge en mellomstor scene og sal delvis nedsenket under bakken ved Grieghallen og utvikle Griegkvartalet til en samlende arenaklynge. Det er svært tilfredsstillende å konstatere at denne prosjektidéen er blitt tatt godt imot i det offentlige rom. Den er kommet inn på prioritert plass i Bergen kommunes kulturarenaplan. Private givere – Per Grieg sr, Trond Mohn og Espen Galtung Døsvig - gjorde det sammen med støtte fra kommunen og fylket mulig med gjennomføring av et skisseprosjekt i 2019. Vi vil arbeide aktivt for å realisere denne planen. Neste fase vil være gjennomføring av planprogram, designkonkurranse og reguleringsplan for området.

Kulturmelding og regionalisering

Det var en stor styrke at regjeringen i kulturmeldingen så tydelig knytter kulturfeltet opp mot demokratibyggning, ytringsfrihet og dannelse. Det mest problematiske var de uklare signaler som gis med hensyn til kulturinstitusjonenes rolle og finansieringsmodell i lys av regionreformen. Den uavklarte posisjon hva gjelder organisering og ansvarsfordeling, der også Musikkselskapet Harmonien nå er satt i spill, fremstår som den kanskje viktigste utfordringen fremover for å sikre forutsigbarhet, finansiering og nasjonal forankring. Vårt prinsipielle syn er at tilskuddsforvaltningen for landets profesjonelle kunst- og kulturinstitusjoner krever et landsdekkende perspektiv og nasjonalt forankrede prioriteringer der staten tar hovedansvaret. En nasjonal kulturpolitikk må gjelde for hele landet, og det nasjonale må ikke avgrenses til hovedstaden. Styret for Musikkselskapet Harmonien har enstemmig gått inn for at vår rolle som nasjonal, statlig finansiert institusjon må opprettholdes.

MUSIKKSELSKAPET HARMONIEN

TAKK

Styret og administrerende direktør ønsker å takke publikum, støttespillere og samarbeidspartnere for stor entusiasme, oppslutning og støtte gjennom nok et svært vellykket driftsår. Videre takker vi alle ansatte for dyktighet, stor innsats, sterkt engasjement og godt samarbeid. En samlet organisasjon har bidratt til årets meget gode resultater.

Bergen, 14. februar 2020

Egil Herman Sjursen
Styreleder

Audun Hasti
Nestleder

Rebecka Ahvenniemi

Anne Sophie Bucher-Johannessen

Sigrid Holmstrand

Per Magnus Finnanger Sandsmark

Elin Sarai

Martin Shultz

Bernt E. Bauge
adm. dir.